

Sygn. akt IV U 550/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Jacek Liszka

Protokolant: st.sekr.sądowy Małgorzata Houda

po rozpoznaniu w dniu 25 czerwca 2013 roku w Tarnowie na rozprawie

odwołania M. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 18 marca 2013 roku nr (...)

w sprawie M. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 550/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 25 czerwca 2013 r.

W dniu 26.11.2012 r. M. B. wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o wypłatę zaległych świadczeń emerytalnych wraz z ustawowymi odsetkami za zwłokę za okres od 01.10.2011 r. do 21.11.2012 r. w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. K 2/12.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. decyzją z dnia 18 marca 2013r. odmówił M. B. uchylenia decyzji z dnia 11.10.2011 r. w części, w jakiej decyzja ta zawieszala prawo do wypłaty emerytury za okres od 1.10.2011 r. do 21.11.2012 r., ponieważ jak podniesiono w jej uzasadnieniu przedmiotowy wyrok Trybunału Konstytucyjnego nie ma zastosowania do przypadającego przed dniem 22.11.2012 (to jest przed dniem kiedy został ogłoszony w Dzienniku Ustaw) okresu zawieszenia emerytur na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16.12.2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

M. B. w odwołaniu od tej decyzji domagała się zmiany zaskarżonej decyzji ZUS i zobowiązania ZUS do wypłaty zaległej emerytury wraz z odsetkami za okres od 1.10.2011 r. do 21.11.2012 r. w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. K 2/12 skutecznym jak podniosła od dnia wejścia w życie zakwestionowanego w nim przepisu.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania wskazując na argumentację z zaskarżonej decyzji oraz ponadto podnosząc, iż skoro wnioskodawczyni nabyła prawo do emerytury począwszy od dnia (...) r., to nie mieści się w kręgu

osób w stosunku do których Trybunał Konstytucyjny w przedmiotowym wyroku stwierdził niezgodność z Konstytucją art. 28 ustawy z dnia 16.12.2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

M. B. urodzona w dniu (...), w dniu 31.03.2008 r. wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o emeryturę. Decyzją z dnia 14.04.2008 r. ZUS Oddział w N. przyznał ubezpieczonej od dnia 01.03.2008 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek, prawo do emerytury i równocześnie zawiesił jej wypłatę w związku z kontynuowaniem zatrudnienia przez ubezpieczoną.

dowód: akta ZUS

Decyzją z dnia 11 października 2011 r. organ rentowy z urzędu wstrzymał od dnia 01.10.2011 r. ubezpieczonej wypłatę emerytury z uwagi na kontynuowanie przez nią zatrudnienia. W decyzji tej organ rentowy zaznaczył, że w celu podjęcia wypłaty świadczenia należy przedłożyć w Oddziale ZUS świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą, na rzecz którego praca ta była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. Powyższa decyzja nie została zaskarżona przez odwołującą odwołaniem.

dowód: akta ZUS

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów.

Sąd pozytywie ocenił dowody z dokumentów, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości, zaś ich treść i forma nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich, jakie należałoby uwzględnić z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego. Dokumenty urzędowe stanowiły zatem dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 kpc), zaś dokumenty prywatne dowód tego, że osoba która je podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 kpc).

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie podlega oddaleniu.

W niniejszej sprawie ubezpieczona domagała się wypłaty wstrzymanej decyzją ZUS z dnia 11.10.2011 r. emerytury za okres od 1.10.2011 do 21.11.2012 r.

Przechodząc, do istoty sprawy tj. kwestii zasadności żądania wypłaty przedmiotowego świadczenia za powyższy okres wstrzymanego decyzją organu rentowego z dnia 11 października 2011 r. z uwagi na kontynuowanie przez ubezpieczoną zatrudnienia, należy podkreślić, że podstawę prawną takiego rozstrzygnięcia, poza przepisami ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), stanowił przepis art. 28 ustawy z dnia 16.12.2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r. nr 257, poz. 1726).

U podstaw wydania wspomnianej decyzji było dodanie z dniem 1 stycznia 2011 r. do ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych art. 103a, zgodnie z którym prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Na mocy art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. nowy art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS znalazł zastosowanie do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy, poczynając od 1 października 2011 r. Z uwagi na taką regulację, decyzją z dnia 11

października 2011 r. organ rentowy wstrzymał od 1 października 2011 r. wypłatę odwołującej emerytury z uwagi na kontynuowanie przez nią zatrudnienia.

W wyroku z dnia 13.11.2012 r., K 2/12, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16.12.2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16.12.2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 01.01.2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, umarzając postępowanie w pozostałym zakresie (Dz. U. z 2012 r., poz. 1285).

Podstawowy problem w rozpatrywanej sprawie dotyczył oceny, czy ustawodawca, rozciągając obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą- jako warunek realizacji prawa do emerytury- na osoby, które skutecznie nabyły i zrealizowały to prawo w okresie od 08.01.2009 r. do 31.12.2010 r., nie naruszył zasady zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa. W tym okresie bowiem treścią ryzyka emerytalnego było wyłącznie osiągnięcie wieku emerytalnego (i stażu ubezpieczeniowego), co znaczy, że realizacja świadczenia następowała niezależnie od dalszego zatrudnienia.

Trzeba mieć bowiem na uwadze, iż do dnia 07.01.2009 r. obowiązywał art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.). Przepis ten stanowił o zawieszaniu emerytury bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta, z tytułu kontynuowania zatrudnienia (bez rozwiązania stosunku pracy) u pracodawcy, u którego pozostawał w stosunku pracy bezpośrednio przed nabyciem prawa do emerytury.

Od dnia 08.01.2009 r., na mocy art. 37 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 21.11.2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 228, poz. 1507), uchylono w strukturze tego przepisu ustęp 2a (dodany od dnia 01.07.2000 r.), uzależniający pobieranie świadczenia, bez względu na wysokość osiąganego przychodu, od uprzedniego zaprzestania zatrudnienia,

tj. rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego emeryt wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. Uchylenie wspomnianego przepisu, jak wynika z uzasadnienia projektu ustawy, było konsekwencją realizacji, przygotowanego przez resort pracy i polityki społecznej programu „Solidarność pokoleń- działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób po 50-tym roku życia”. Program ten był pakietem działań rządowych zmierzających do poprawy stopnia zatrudnienia osób powyżej 50 roku życia w Polsce. Uchylenie art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej oznaczało usunięcie jednej

z barier aktywności zawodowej osób po 50 roku życia. Wcześniej pracownik, który chciał otrzymać emeryturę, bo miał już do niej prawo, musiał rozstać się z pracodawcą. W praktyce bardzo często po upływie wymaganego okresu strony zawierały kolejną umowę, jednakże pracodawca mógł podjąć decyzję, czy chce zatrudnić emeryta. Na skutek dokonanej zmiany, pracownik nie był zobowiązany nawet do poinformowania pracodawcy o skorzystaniu z uprawnienia emerytalnego. W ten sposób całkowicie wyeliminowano instytucję zawieszalności prawa do emerytury w sytuacji, gdy ubezpieczony osiągnął powszechny wiek emerytalny, ustalił uprawnienia emerytalne i rozpoczął pobieranie świadczenia, równocześnie kontynuując zatrudnienie u dotychczasowego lub innego pracodawcy. Innymi słowy, ustawodawca dopuścił, nie stawiając żadnych przeszkód prawnych, do nieograniczonego (w pełnej wysokości) łączenia dwóch świadczeń: z pracy i ubezpieczeń społecznych.

Z dniem 01.01.2011 r., na podstawie art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16.12.2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r. Nr 257, poz. 1726), do ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dodano art. 103a, zgodnie z którym prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego

przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Na mocy art. 28 ustawy z dnia 16.12.2010 r. nowy art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS znalazł zastosowanie do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy, poczynając od 01.10.2011 r.

Z uwagi na taką regulację, decyzją z dnia 11.10.2011 r. organ rentowy wstrzymał od dnia 01.10.2011 r. wypłatę emerytury ubezpieczonej z uwagi na kontynuowanie przez nią zatrudnienia.

W wyniku opisanej wyżej zmiany nastąpił więc powrót do sytuacji sprzed 08.01.2009r. Brzmienie „nowego” art. 103a ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest identyczne, jak obowiązującego do dnia 07.01.2009 r. przepisu art. 103 ust. 2a. Konsekwencją nowej regulacji było odsunięcie w czasie możliwości efektywnego korzystania z emerytury do chwili rozwiązania przez ubezpieczonego stosunku pracy z podmiotem, będącym jego pracodawcą bezpośrednio przed dniem nabycia tego prawa.

Na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13.11.2012 r., K 2/12, art. 28 ustawy z dnia 16.12.2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw utracił moc w zakresie, w jakim przewidywał stosowanie art. 103a ustawy z dnia 18.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 01.01.2011 r. Natomiast art. 103a powołanej ustawy pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury w momencie jego wejścia w życie i później, tj. od 01.01.2011 r.

Trybunał Konstytucyjny przyjął, że zawieszenie prawa do emerytury z powodu kontynuowania zatrudnienia osobom, które nabyły to prawo w okresie od 08.01.2009 r. do 31.12.2010 r., narusza zasadę zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa. Rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 ustawy z dnia 16.12.2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw spowodowało, że osoby, które skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 08.01.2009 r. do 31.12.2010 r. zostały objęte nową, mniej korzystną dla nich treścią ryzyka emerytalnego. Aby emeryturę nadal pobierać po 01.10.2011 r., musiały one rozwiązać stosunek pracy z dotychczasowym pracodawcą. W przeciwnym razie ich świadczenie emerytalne ulegało zawieszeniu. Oceniając sytuację tych osób z punktu widzenia zasady ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, należy dojść do wniosku, że gdyby w momencie przechodzenia na emeryturę osoby te wiedziały, że będą musiały przerwać zatrudnienie, żeby uzyskać świadczenie emerytalne, to ich decyzja być może byłaby inna, tzn. nie składałyby wniosku o ustalenie prawa do emerytury i kontynuowały zatrudnienie. Korzystniejsze byłoby bowiem dla nich osiągnięcie wysokiego dochodu ze stosunku pracy niż dużo mniejszej emerytury. Co więcej - późniejsze złożenie wniosku oznaczałoby wyższe świadczenie emerytalne. Treść ryzyka emerytalnego, w określeniu której ustawodawca ma swobodę, nie powinna być zmieniana w stosunku do osób, które już nabyły i zrealizowały prawo do emerytury.

Mając na uwadze stan faktyczny w niniejszej sprawie, podkreślić trzeba, że ubezpieczona prawo do emerytury nabyła z dniem (...)r., a zatem wówczas kiedy obowiązywał jeszcze cytowany powyżej art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS i przyznane świadczenie początkowo podlegało zawieszeniu właśnie z uwagi na kontynuowanie przez ubezpieczoną zatrudnienia. Zatem ubezpieczona składając wniosek o emeryturę miała świadomość, iż wedle obowiązującego wówczas art. 103 ust 2 a ustawy, aby otrzymywać świadczenie z ZUS musi przerwać zatrudnienie. Nie można więc stwierdzić, iż w spornym okresie ubezpieczona została objęta nową, mniej korzystną dla niej treścią ryzyka emerytalnego, skoro w momencie przyznania świadczenia ówczesne przepisy kształtowały się w ten sam sposób. Zatem w jej przypadku przedmiotowy wyrok Trybunału Konstytucyjnego nie znajduje zastosowania, gdyż niekonstytucyjność przedmiotowego art. 28 ustawy została orzeczona w stosunku do określonej grupy emerytów, to jest takich, którzy nabyli prawo do tego świadczenia w okresie od 08.01.2009 r. do 31.12.2010 r., a więc wówczas kiedy zgodnie z obowiązującymi przepisami mogli kontynuować zatrudnienie i pobierać jednocześnie świadczenie. Dopiero następnie wskutek zmiany przepisów utracili to uprawnienie, w związku z czym zostali objęci nową dla nich, mniej korzystną treścią ryzyka emerytalnego.

Reasumując powyższe należy stwierdzić, iż ubezpieczona niezasadnie domagała się wypłaty świadczenia emerytalnego przyznanego jej od dnia (...) r. za okres od 1.10.2011 r. do 21.11.2012 r., gdyż wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13.11.2012 r.,

K 2/12 (Dz. U. z 2012 r., poz. 1285) na który powoływała się stwierdzający niezgodność z Konstytucją art. 28 ustawy z dnia 16.12.2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw nie znajduje zastosowania do osób które nabyły świadczenie emerytalne tak jak ubezpieczona przed dniem 8.01.2009 r. i domagają się wypłaty świadczenia za okres, kiedy to jego wypłata była wstrzymana.

Mając powyższe na uwadze, Sąd oddalił odwołanie ubezpieczonej od decyzji ZUS z dnia 18.03.2013 r. na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴§1 k.p.c.